

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

**Ten behoeve van het planMER bij de
Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie
2013 – 2025**

Provincie Utrecht

Inhoudsopgave

1. DOEL VAN DE NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU	4
1.1 NIEUWE STRUCTUURVISIE	4
1.2 PLANMER BIJ DE NIEUWE STRUCTUURVISIE	4
1.3 ROL PLANMER PROCEDURE	4
1.4 WAT KOMT ER IN HET PLANMER	5
1.5 INHOUDELIJKE VEREISTEN VANUIT WET MILIEUBEHEER	6
1.6 DOEL VAN DE VOORLIGGENDE NOTITIE	6
2. REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU VAN HET PLANMER	8
2.1 PLANGEBIED	8
2.2 UITGANGSSITUATIE EN ALTERNATIEVEN	8
2.3 DUURZAAMHEID VAN DE TOTALE STRUCTUURVISIE	9
2.4 SELECTIECRITERIA VOOR TE BEOORDELEN BELEID / ACTIVITEITEN	10
2.5 INITIËLE OVERZICHT VAN TE BEOORDELEN BELEID / ACTIVITEITEN	11
2.6 DETAILNIVEAU VAN HET PLANMER	14
2.7 WIJZIGING BESLUIT MER.	14
3. BEOORDELINGSKADER EN PROCEDURE	15
3.1 ASPECTEN IN HET BEOORDELINGSKADER	15
3.2 WERKWIJZE EN BEOORDELINGSMETHODIEK	17
3.3 BEOORDELING NATUUR	18
3.4 CONCEPT INHOUDSOPGAVE PLANMER	19
3.5 PROCEDURE	19

1. Doel van de notitie reikwijdte en detailniveau

1.1 Nieuwe structuurvisie

De provincie Utrecht bereidt een nieuwe Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) voor. Deze zal betrekking hebben op de periode 2013 – 2025. Beoogd wordt de PRS eind 2012 vast te stellen.

Als eerste stap in het proces naar de PRS is de Kadernota Ruimte opgesteld. Hierin staan de hoofdlijnen voor de PRS. Deze Kadernota is op 13 december 2010 vastgesteld door Provinciale Staten.

De Kadernota bevat de beleidsrichtingen die we overwegen voor de PRS. Het is een inhoudelijke verkenning voor die thema's die we belangrijk vinden voor de PRS. Deze richtingen worden met deze Kadernota nog niet in nieuw beleid vastgelegd. Dit doen we via de PRS zelf.

1.2 PlanMER bij de nieuwe structuurvisie

De Wet Milieubeheer schrijft voor dat voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen, zoals een provinciale structuurvisie, een planMER¹ moet worden opgesteld indien

- zij kaderstellend is voor toekomstige MER (beoordelings)-plichtige activiteiten, of
- als er een zogenaamde 'passende beoordeling' nodig is vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Het nieuwe ruimtelijk beleid is nog volop in ontwikkeling. Toch kunnen we, na bestudering van het Besluit M.e.r. wel al enkele conclusies trekken. De te ontwikkelen PRS zal waarschijnlijk niet rechtstreeks activiteiten initiëren die MER-plichtig zijn. De PRS gaat, via de bijbehorende verordening, mogelijk wel beleids- en afwegingskaders bevatten voor lokale plannen, zoals bestemmingsplannen, die door de gemeenten zullen worden opgesteld. De provinciale beleidskaders zijn hierdoor wel kaderstellend voor latere MER (beoordelings)-plichtige besluiten. Daarnaast is het niet uitgesloten dat die latere besluiten significante effecten kunnen hebben op Natura 2000 gebieden. Om deze reden gaan wij voor de PRS een planMER-procedure doorlopen.

1.3 Rol planMER procedure

Om het planMER optimaal te kunnen gebruiken in het proces kiezen wij ervoor om de planMER-procedure parallel aan het beleidsvormingstraject uit te voeren. Hierdoor kunnen de in het planMER beschreven effecten direct worden gebruikt in het beleidsvormingstraject en vice versa.

Hiermee kunnen we ook goed werken aan het algemene doel van een planMER-procedure, namelijk om bij de besluitvorming over plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven, met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling.

1.4 Wat komt er in het planMER

De inhoud van het milieueffectrapport (MER) richt zich op het in beeld brengen van de te verwachten effecten van de voorgenomen en voor te nemen beleidswijzigingen en van nieuwe activiteiten die potentieel in de PRS voorgesteld worden. Het betreft daarbij die wijzigingen waarvoor geldt dat ze belangrijke milieu- en/of duurzaamheidsgevolgen zouden kunnen hebben.

Een deel van het beleid uit de huidige PRS (voorheen het Streekplan) zetten wij ongewijzigd voort in de nieuwe PRS. Dit zal in principe geen deel uitmaken van het planMER. In de Kadernota Ruimte is aangegeven welk beleid wij ongewijzigd voort willen zetten en welk beleid wij aan willen passen dan wel toe willen voegen in de nieuwe structuurvisie.

¹ Milieu-effect rapportages (MER) ; planMER voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen. BesluitMER voor overige besluiten, geïnitieerd door lijst C,D uit "Besluit milieu effectrapportage". Er is onderscheid in de procedure en het product wat hieruit resulteert. Het product wordt planMER genoemd, de procedure plan-m.e.r. Voor de leesbaarheid in deze notitie hanteren wij het begrip planMER, voor zowel MER als m.e.r.

1.5 Inhoudelijke vereisten vanuit Wet Milieubeheer

De Wet Milieubeheer (art. 7.10) stelt een aantal eisen aan het planMER:

- Geef de inhoud en doelstellingen van het plan en de mogelijke relatie met andere plannen aan.
- Beschrijf de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet zou worden uitgevoerd.
- Geef de relevante beleidsdoelstellingen weer en de wijze waarop hiermee in het plan rekening is gehouden.
- Geef een beschrijving van de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen² van zowel het plan als van redelijke alternatieven voor het plan³, incl. een motivering van de wijze waarop deze gevolgen bepaald zijn.
- Geef een beschrijving van mogelijke gevolgen van het plan op gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Vogel/habitatrichtlijn.
- Geef een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken.
- Geef een overzicht van de leemten als gevolg van het ontbreken van kennis of informatie.
- Geef de voorgenomen monitoringsmaatregelen aan.
- Zorg voor een voor algemeen publiek begrijpelijke samenvatting.

Wij zullen zorg dragen dat het planMER bij de PRS hieraan gaat voldoen.

1.6 Doel van de voorliggende notitie

Informereren

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau is bedoeld om betrokken bestuursorganen en andere geïnteresseerden te informeren over de reikwijdte en het detailniveau van de op te stellen planMER voor de PRS van de provincie Utrecht.

Raadplegen

Daarnaast heeft de notitie Reikwijdte en Detailniveau tot doel de betrokken bestuursorganen te raadplegen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen planMER. Het gaat daarbij met name om de Utrechtse gemeenten, Waterschappen, de Planologische Commissie voor de Leefomgeving, onze rijkspartners en maatschappelijke organisaties.

Verwerking raadpleging

Zoals aangegeven beschrijven we in deze notitie wat de reikwijdte is van het op te stellen planMER en tot welk detailniveau de beoordeling wordt uitgewerkt. Op basis van deze notitie en van de reacties daarop stellen wij het planMER op. In de bijlage van het planMER zullen wij aangeven wat de hoofdlijnen uit de raadpleging zijn en wat we hiermee hebben gedaan.

² Voor het bepalen en beschrijven van de milieugevolgen zijn verschillende methoden beschikbaar (zie Handreiking milieueffectrapportage van VROM; 2.3.3 Bepalen nadelige milieugevolgen)

³ Redelijke alternatieven: in dit PlanMER is het gebruik van doelalternatieven het meest voor de hand liggend (zie Handreiking milieueffectrapportage van VROM; 2.3.3 Redelijke alternatieven)

2. Reikwijdte en detailniveau van het planMER

2.1 Plangebied

Het te beschouwen gebied in het planMER, de reikwijdte, bestaat uit de provincie Utrecht met daar omheen een ruime contour die afhankelijk is van de te onderzoeken (milieu)aspecten. Contouren van bijvoorbeeld een geluidsruijnte houden immers niet op bij de provinciegrens. De eventuele contour zullen wij per te beoordelen aspect aangeven in het planMER.

2.2 Uitgangssituatie en alternatieven

In het planMER wordt het autonoom doorontwikkelen van de huidige situatie via ongewijzigd beleid als de uitgangssituatie c.q. referentiesituatie gebruikt. Op basis hiervan worden de effecten beoordeeld. Om een zuivere en toetsbare effectbeoordeling uit te kunnen voeren, nemen we alleen concreet vastgesteld beleid als vertrekpunt en niet voorgenomen ontwikkelingen. Deze gaan immers deel uitmaken van de PRS en daarmee van de te beoordelen nieuwe situatie.

Om de effecten van nieuw beleid hierbij goed te kunnen toetsen gaan wij de autonome toekomst van de provincie Utrecht via ongewijzigd beleid schetsmatig weergeven. Hiermee wordt dus duidelijk hoe de provincie Utrecht er uit zou zien wanneer we geen nieuwe PRS maken én wordt duidelijk welke beleidsvraagstukken er dan spelen. Hiervoor gaan we de huidige maatschappelijke ontwikkelingen doortrekken naar de toekomst en gaan we 'Nederland Later'⁴ gebruiken.

De Wet milieubeheer schrijft voor dat in een planMER redelijke alternatieven voor het plan moeten worden onderzocht. Bij het ontwikkelen van redelijke alternatieven gaat het er niet zo zeer om dat alle denkbare alternatieven worden onderzocht, maar dat de te onderzoeken alternatieven zo worden gekozen dat de besluitvorming zo optimaal mogelijk wordt ondersteund met milieu-informatie en dat de beschikbare speelruimte zo volledig mogelijk wordt belicht. Wij geven dit vorm via de hiervoor weergegeven werkwijze, namelijk het afzetten van doortrekken van het huidige beleid tegen het nieuwe / voorgenomen beleid. Mocht gaande het proces blijken dat voor één van de MER-plichtige onderdelen specifieke alternatieven moeten worden onderzocht, dan zullen wij dat vanzelfsprekend doen.

Alternatieven kunnen op verschillende niveaus plaatsvinden. Gedacht kan worden aan verschillende beleidskeuzes (bijvoorbeeld intensivering of uitbreiding), maar ook aan alternatieve uitwerkingen van een keuze, bijvoorbeeld de fasering van activiteiten of door het hanteren van verschillende scenarios (bijvoorbeeld bij de raming van woningbehoefte)

2.3 Duurzaamheid van de totale structuurvisie

Zoals aangegeven willen we, behalve het verplichte gedeelte van de planMER, deze ook gebruiken om te kijken naar duurzame ontwikkeling c.q. de duurzaamheid van ons totale beleid in de PRS. De centrale vraag hierbij is hoe ons beleid bijdraagt aan het bereiken van de missie voor de PRS. Het is de bedoeling dat uit deze beoordeling blijkt of we met ons beleid de goede kant op gaan in relatie tot de geformuleerde missie, of dat er knelpunten zijn die we met ons beleid nog niet oplossen en die dus vragen om bijsturing.

⁴ Planbureau voor de Leefomgeving, Nederland Later. Tweede Duurzaamheidsverkenning, deel Fysieke leefomgeving Nederland. Hierin is een trendkaart voor Nederland in 2040 opgenomen.

Missie voor PRS: Wij werken aan een aantrekkelijke provincie door de ruimte evenwichtig en in onderlinge samenhang te ontwikkelen.

Door de centrale ligging in het land, als onderdeel van de Randstad, en door het mooie landschap is Utrecht een aantrekkelijke provincie om te wonen, te werken en te recreëren. Deze aantrekkelijkheid biedt veel kansen voor een hoogwaardige ontwikkeling, maar leidt tegelijk tot concurrentie om de beschikbare ruimte. Daarom is sturing via het ruimtelijk beleid noodzakelijk. Bij die sturing richten wij ons op een goede kwaliteit van leven voor alle inwoners van onze provincie. Wij streven naar een duurzaam Utrecht en het behoud van de aantrekkingskracht, niet alleen van onze provincie maar ook van de regio in breder verband. Daartoe versterken wij waar we goed in zijn: een ontmoetingspunt voor kennis en creativiteit, met een rijke cultuur en een aantrekkelijk landschap. Wij willen de economie, de sociale verhoudingen en de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en de ecologie in samenhang verder ontwikkelen. En daarbij het evenwicht tussen mens, milieu en markt bewaren.

We zullen, gaande het proces van de PRS ook onze provinciale belangen gaan formuleren. We zullen de duurzaamheidstoets daarbij gebruiken om te bepalen of het dan geformuleerde beleid in voldoende mate tegemoet komt aan het realiseren van de provinciale belangen.

Duurzaamheid wordt in de planMER gezien vanuit de insteek People, Planet, Profit : welke effecten zijn te verwachten voor de mens (zoals leefbaarheid), de planeet (zoals natuur) en economie (zoals vestigingsmogelijkheden). Zie ook paragraaf 3.1, aspecten in het beoordelingskader.

2.4 Selectiecriteria voor te beoordelen beleid / activiteiten

Zoals aangegeven maakt slechts een gedeelte van de PRS deel uit van de verplichte planMER procedure. De Kadernota Ruimte geeft hierin al een eerste inzicht. Om uiteindelijk te bepalen welk gedeelte van de PRS beoordeeld wordt, maken we gebruik van de volgende selectiecriteria⁵:

- het beleid / de activiteit is nieuw ten opzichte van de huidige Structuurvisie / de Ausgangssituatie, dan wel wordt zodanig aangepast dat het anders uitwerkt en is potentieel kaderstellend voor toekomstige MER-(beoordelings)plichtige besluiten;
- het beleid / de activiteit is nieuw ten opzichte van de huidige Structuurvisie / de Ausgangssituatie, dan wel wordt zodanig aangepast dat het anders uitwerkt en heeft mogelijk negatieve gevolgen voor een Natura 2000-gebied⁶.
- Het beleid / de activiteit is nieuw ten opzichte van de huidige Structuurvisie / de Ausgangssituatie, dan wel wordt zodanig aangepast dat het anders uitwerkt en hiervan zijn positieve, dan wel negatieve milieu-, of duurzaamheidseffecten te verwachten.

2.5 Initiële overzicht van te beoordelen beleid / activiteiten

Op basis van de hierboven geformuleerde selectiecriteria zijn de hierna weergegeven onderwerpen uit de Kadernota Ruimte potentieel MER-plichtig. Deze onderwerpen zullen we dan ook in ieder geval meenemen in de procedure. Mochten er, in het proces naar de PRS, nog aanvullende onderwerpen opkomen die (potentieel) MER-plichtig zijn, dan worden die vanzelfsprekend toegevoegd.

Op basis van de Kadernota, nadere onderzoeken en consultaties ten behoeve van de structuurvisie, reacties gedurende het proces, en andere momenten tekenen zich een aantal ruimtelijke opgaven af waar de structuurvisie keuzes in zal moeten maken.

Naast de MER-plichtige onderwerpen zal de planMER ook ingaan op deze ruimtelijke opgaven, voor zover relevant binnen het kader van een MER.

Zoals aangegeven in paragraaf 1.3 trekken structuurvisie en planMER gelijk op en kunnen deze elkaar beïnvloeden. Onderstaande ruimtelijke opgaven kunnen in het planMER dan ook worden aangevuld met andere opgaven indien deze zich aandienen gedurende het proces.

⁵ Dit betreft een inschatting vooraf. Mochten er via de raadpleging, dan wel in het voortgaande beleidsproces nog andere criteria naar voren komen, dan voegen wij die vanzelfsprekend toe.

⁶ deze gebieden zijn beschermd op basis van de Europese Vogel- en habitatrichtlijn en zijn opgenomen in de Nederlandse Natuurbeschermingswet. Indien één of meer activiteiten waarin een plan voorziet significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, is een passende beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

De ruimtelijke opgaven hebben een sterke overlap met de mogelijk MER-plichtige onderwerpen en worden waar mogelijk gebundeld behandeld.

A. Stedelijke ontwikkelingen

De Structuurvisie kent met name voor de realisatie van woningbouw een opgave. Voor bedrijventerreinen wordt de huidige restcapaciteit vooralsnog voldoende geacht. Ook voor kantoren bestaat geen opgave voor uitbreiding. De gevolgen voor de keuze om met name binnenstedelijk te bouwen is onderwerp voor het planMER om nader te onderzoeken op haar effecten. Zo kan de vraag gesteld worden of er effecten optreden voor bijvoorbeeld de leefbaarheid in de stad bij hoge verdichting.

Ook wordt het beleid met betrekking tot de uitbreidingsruimte van (kleine) kernen onderzocht.

Waar ingezet wordt op aantallen per deelgebied / gemeente wordt per locatie gezien of deze leiden tot een MER-plichtig kaderstellend besluit (conform Besluit Milieueffectrapportage, zie paragraaf 2.7).

De structuurvisie kent geen grote opgaven voor nieuwe werklocaties. Wel zou gedacht kunnen worden aan transformatie van werklocaties in bijvoorbeeld woningbouwlocaties. Effecten kunnen zijn bijvoorbeeld toename van potentiële woninglocaties binnenstedelijk, minder behoefte aan nieuwe locaties in landelijk gebied, het verlagen van oppervlakte aan kantoorlocaties; een en ander echter tegen mogelijk hogere meerkosten dan uitbreidingslocaties.

De structuurvisie wijst vooralsnog geen hard begrensde en concrete locaties aan. Een deel van de sturing gebeurt door inzet van het instrumentarium “rode contour” (begrenzing stedelijke uitbreiding). Ten opzichte van de huidige structuurvisie zullen de rode contouren een flexibeler toepassing kennen. Er wordt beleid ontwikkeld voor de zone tussen kernen en het landelijk gebied. Daarnaast zal op een aantal plaatsen de ligging van de contour wijzigen. Het planMER onderzoekt de effecten hiervan.

Resumerend wordt onder de opgave “stedelijke ontwikkeling” verstaan woningbouw, werklocaties, transformatie en beleidsinstrumenten. Daar waar het planMER toetst op het effect van “stedelijke ontwikkeling” wordt met name getoetst op de effecten van dit beleid.

Mogelijk MER-plichtige onderdelen.

Conform de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht wordt het merendeel van de woningbouw binnenstedelijk opgelost. Toch zijn er wel enkele grootschalige uitbreidingslocaties voorzien, te weten die locaties die opgenomen zijn in de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht. In het traject van de structuurvisie zullen die nog op regionaal niveau gezien worden. De daadwerkelijke locatiekeuze en de daarbij behorende planMER zullen op lokaal niveau plaats vinden. Op het niveau van de PRS zal in de planMER ingegaan worden op de mogelijke effecten van de bedoelde woningbouw in het licht van het geheel van het Utrechtse grondgebied.

B. Ruimtelijk accommoderen opgave Duurzame Energie

In de Kadernota Ruimte is aangegeven dat wij ervoor zorgen dat in 2025 meer dan 20% van onze energievoorziening duurzaam is. De PRS kan hiertoe een bijdrage leveren door het ruimtelijk mogelijk maken van locaties voor de opwekking of verwerking van duurzame energiebronnen. De planMER zal nagaan wat het effect van ruimtelijke keuzes is ten behoeve van deze doelstelling. Gedacht kan worden aan effecten op de beleving van het landschap, op mogelijke agrarische (bij)verdiensten en duurzaamheids effecten bij energielandbouw, de configuratie van het hoogspanningsgrid, etcetera.

Onder de opgave “Duurzame Energie” wordt in de planMER met name gekeken naar de opwekkingskant van het energievraagstuk.

Mogelijk MER-plichtige onderdelen.

In de PRS kunnen ten behoeve van deze duurzame energie doelstelling concrete locaties aangewezen worden, dan wel randvoorwaarden / criteria opgenomen worden op basis waarvan in vervolgbesluitvorming concrete locaties aangewezen kunnen worden. We zullen aangeven waarom (delen van) de provincie geschikt worden geacht voor de nader te bepalen vormen van duurzame energie.

C. Inrichting Landelijk gebied

De provincie Utrecht dankt haar aantrekkelijkheid mede aan haar landelijk gebied. De Kadernota Ruimte geeft als doel de diverse landschappelijke kernkwaliteiten te behouden en versterken. Daarnaast staat de realisatie van nieuwe natuur (ecologische hoofdstructuur, EHS) onder druk. Stedelijke ontwikkelingen

kunnen van invloed zijn op zowel de landschappelijke kernkwaliteiten, als op de natuur en agrarische en recreatieve mogelijkheden.

De planMER zal ingaan op gevolgen van het beleid in de PRS op de doelen van de EHS: biodiversiteit en toegankelijkheid. Wijziging in de omvang of structuur van de EHS kan gevolgen hebben voor een van deze doelen of gevolgen hebben voor andere functies in het landelijk gebied (bijvoorbeeld het areaal landbouwgrond).

Veenweidegebieden behoeven vanwege hun problematiek van bodemdaling speciale aandacht in het bodem- en waterbeleid. De planMER zal ingaan op het beleid van de PRS, gericht op het afremmen van deze bodemdaling.

Het kunnen beleven van de aantrekkelijkheid van het landelijk gebied en de toenemende (binnenstedelijke) woningbouw vragen om recreatieve mogelijkheden in het landelijk gebied en relaties tussen stad en land. De Kadernota gaat uit van stimulatie van het recreatief medegebruik van het landelijk gebied, waaronder EHS-gebieden en andere natuurgebieden. Voor grootschalige recreatieve gebieden wordt wellicht passend instrumentarium ontwikkeld. De planMER zal ingaan op de gevolgen van het beleid ten aanzien van grootschalige recreatieve gebieden (bijvoorbeeld de gevolgen voor natuur) als op de gevolgen van ander beleid ten aanzien van recreatieve mogelijkheden (bijvoorbeeld de gevolgen van verstedelijking).

De landbouw is een belangrijke drager van het landelijk gebied. De provincie Utrecht heeft met de vereniging LTO-Noord een convenant afgesloten met betrekking tot de uitvoeren van een landbouw Effect Rapportage (LER) bij ruimtelijke ontwikkelingen. Motivatie hiervoor is, dat ruimtelijke ontwikkelingen vaak gevolgen hebben voor de fysieke landbouwstructuur, zoals verlies aan landbouwareaal door functiewijziging van landbouwgrond of versnippering van landbouwkavels door nieuwe infrastructuur of een andere waterhuishouding. Daarnaast kunnen er economische effecten zijn op bijvoorbeeld de grondprijsontwikkeling. Daarnaast kunnen landbouwkundige ontwikkelingen van invloed zijn op andere beleidsdoelen (bijvoorbeeld natuur). De planMER gaat in op de gevolgen van en op de landbouw.

Mogelijk MER-plichtige onderdelen.

Functiewijziging in verband met de realisatie van de ecologische hoofdstructuur

De realisatie van een robuuste en aaneengesloten natuur kan leiden tot functiewijziging in het landelijk gebied. Bij functiewijzigingen in de natuur, recreatie of landbouw van 125 hectare of meer geldt de planMER plicht. Met de planMER zal worden aangegeven waar functiewijziging in de toekomst aan de orde kan zijn, en welke duurzaamheidseffecten verwacht kunnen worden. Verlies aan landbouwkundig areaal is daarbij een van de te beoordelen aspecten.

Landbouwbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen

Voor behoud van een vitale landbouw is het van belang de mogelijke negatieve gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen in beeld te brengen, zodat deze meegewogen kunnen worden bij de besluitvorming over deze ruimtelijke ontwikkelingen en de keuze tussen alternatieven. Een goed beeld van de negatieve effecten biedt ook een handvat voor maatregelen om deze negatieve effecten te mitigeren of te compenseren.

De PRS kan ruimtelijke ontwikkelingen initiëren die gevolgen kunnen hebben voor de landbouw. Om die reden wordt de LER opgenomen in de voor de PRS op te stellen planMER.

2.6 Detailniveau van het planMER

In het algemeen geldt dat het detailniveau van het planMER aansluit bij het detailniveau van de PRS. Beiden betreffen dus een structuurvisieniveau voor de gehele provincie Utrecht. Dit betekent dat in het planMER geen beoordeling van concrete ruimtelijke ontwikkelingen en/of concrete locaties opgenomen wordt, rekening houdend met het Besluit M.e.r. (paragraaf 2.7). Daar waar mogelijk zal het planMER wel gebiedsgerichte beoordelingen bevatten op een kwalitatief niveau. Voor andere thema's zal de milieubeoordeling in generieke zin worden uitgevoerd.

De uiteindelijke effecten voor milieu en duurzaamheid worden in de toekomst, bij het uitwerken van beleid, projecten en/of programma's uit of naar aanleiding van de structuurvisie duidelijker. Dan zullen er dus nieuwe milieu-effectrapportages nodig zijn. De inschatting van effecten daarin kan anders zijn dan op het abstractere niveau van de PRS.

2.7 Wijziging Besluit Mer.

Op 1 april 2011 is het Besluit Milieueffectrapportage gewijzigd door het "Besluit reparatie en modernisering milieueffectrapportage". Een belangrijke wijziging is dat de in het Besluit Mer genoemde drempelwaarden indicatief zijn geworden. Dit betekent dat ook al bereikt de omvang van een activiteit niet de minimale drempelwaarde waarboven een MER verplicht is, er toch gemotiveerd moet worden waarom er geen noodzaak is voor het opstellen van een MER, de zogenaamde vormvrije MER-beoordeling.

Alle in het Besluit Mer genoemde activiteiten die eventueel van toepassing zijn op de beleidskeuzes in de op te stellen PRS kunnen dus kaderstellend zijn. In het PlanMER moeten deze kaderstellende activiteiten in beeld worden gebracht.

3. Beoordelingskader en procedure

3.1 Aspecten in het beoordelingskader

Voor het beoordelingskader sluiten we aan bij Staat van Utrecht (SvU), de duurzaamheidsmeting van de provincie Utrecht, uitgevoerd door Telos, het Brabantse instituut voor duurzaamheidsvraagstukken. Duurzaamheid is een belangrijk thema voor de provincie Utrecht. Dit staat ook in de PRS centraal, samen met ruimtelijke kwaliteit. Omdat de duurzaamheidsmeting breder is dan de ruimtelijke component, maken we wel een selectie in de criteria die hier gebruikt worden. Deze snijden we toe op de doelen en onderwerpen die aan de orde komen in de PRS.

Ruimtelijke ontwikkelingen hebben gevolgen voor onder andere de fysieke landbouwstructuur. Er zijn goede ervaringen om met een Landbouw Effect Rapportage de gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen op het functioneren van de agrarische functie in beeld te brengen. Aspecten uit het LER zijn meegenomen in de selectie van onderwerpen.

Naast genoemde input vanuit duurzaamheid is aangesloten bij (de overige) thema's uit de Kadernota Ruimte.

De genoemde ruimtelijke opgaven en MER-plichtige onderwerpen worden beoordeeld naar hun effect op de People-Planet-Profit aspecten van duurzaamheid, de kapitalen zoals genoemd in de Staat van Utrecht. Voor elk van deze drie kapitalen worden criteria gebruikt om de kapitalen te scoren.

Het People kapitaal richt zich op de effecten van het beleidsvoornemen op de menselijke kant. Bijvoorbeeld de Gezondheid (zowel luchtkwaliteit en geluidsemissie als mogelijkheid tot bewegen en stad-land verbindingen), de leefbaarheid (met name in relatie tot verdichtingsopgave), het functioneren van de woningmarkt, veiligheid, recreatieve mogelijkheden.

Het Planet-kapitaal richt zich op de planeet, de natuurlijke omgeving. Landschap, natuur, bodemkwaliteit, waterberging, duurzame energie zijn criteria die hier onder vallen.

Het Profit-kapitaal richt zich op de economische aspecten van duurzaamheid. Robuustheid in het genereren van inkomen, vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, ruimtegebruik.

Tezamen levert dit het volgende overzicht op, waarbij wordt opgemerkt dat de kapitalen, noch diens criteria of de genoemde ruimtelijke opgaven gescheiden van elkaar gezien kunnen worden. Keuzes in de verstedelijkingsopgave kunnen gevolgen hebben voor de inrichting van het landelijk of de behoefte aan stad-land verbindingsmogelijkheden, etcetera.

Opgave	Kapitaal	Criterium
Stedelijke ontwikkeling - woningbouw - werklocaties - beleidsinstrumenten - transformatie	<i>People</i>	Externe veiligheid, waterveiligheid
		Leefbaarheid (kwaliteit leefomgeving)
		Gezondheid (incl. geluid, luchtkwaliteit)
		Bereikbare arbeidsplaatsen
		(dag)recreatieve mogelijkheden, stad-land overgangen
		Bereikbaarheid voorzieningen
	<i>Planet</i>	Functioneren van de woningmarkt
		Waterberging
		Bodem en bodemdaling
		Groen, Landschap
	<i>Profit</i>	Natuur, cultuurlandschappen
		(woning/ werk)voorraad
		Modal split
		Zuinig ruimtegebruik
		Woningdifferentiatie, marktpotentieel
		Bereikbaarheid regio
OV-ontsluiting		
Duurzame Energie - opwekking wind, biomassa, vergisting, geothermie, - grid verbindingen	<i>People</i>	Vestigingsklimaat bedrijven
		Leefbaarheid
		Veiligheid
	<i>Planet</i>	Gezondheid (incl. geluid, luchtkwaliteit)
		Bodem
<i>Profit</i>	Landschap, met name kernkwaliteit openheid	
	Productie omvang, aandeel reductie CO2 equivalent	
Inrichting Landelijk gebied - EHS - veenweide, bodemdaling - recreatiegebieden	<i>People</i>	Nevenactiviteit voor initiatiefnemer
		Leefbaarheid
		Gezondheid (incl. geluid, luchtkwaliteit)
		Stilte, donkerte
	<i>Planet</i>	(dag)recreatieve mogelijkheden
		Biodiversiteit
		Water
		Bodem en bodemdaling
		Energie-transitie
	<i>Profit</i>	Landschap, met name kernkwaliteit openheid
		Rendabele bedrijfsvoering landbouw, nieuwe kansen
		Grondbeslag landbouw
		Grondprijs landbouw
		Beheer terreinen (natuur, recreatie)

3.2 Werkwijze en beoordelingsmethodiek

In het planMER worden zowel de positieve (kansen/potenties) als de negatieve effecten (risico's/ aandachtspunten) van het gewijzigde beleid in beeld gebracht. Per opgave en per kapitaal, zoals opgenomen in het beoordelingskader, wordt een tabel opgesteld met effectscores. In deze tabel wordt vervolgens per criterium inzicht gegeven in de bijdrage / effecten van het gewijzigde beleid aan het betreffende kapitaal. De effectbepaling vindt plaats ten opzichte van de uitgangs- of referentiesituatie. Voor het overzicht is die situatie in de tabel ook weergegeven. Hieronder is een voorbeeld van een dergelijke tabel opgenomen. De effectscores in de tabel worden daarnaast in het planMER onderbouwd en nader toegelicht.

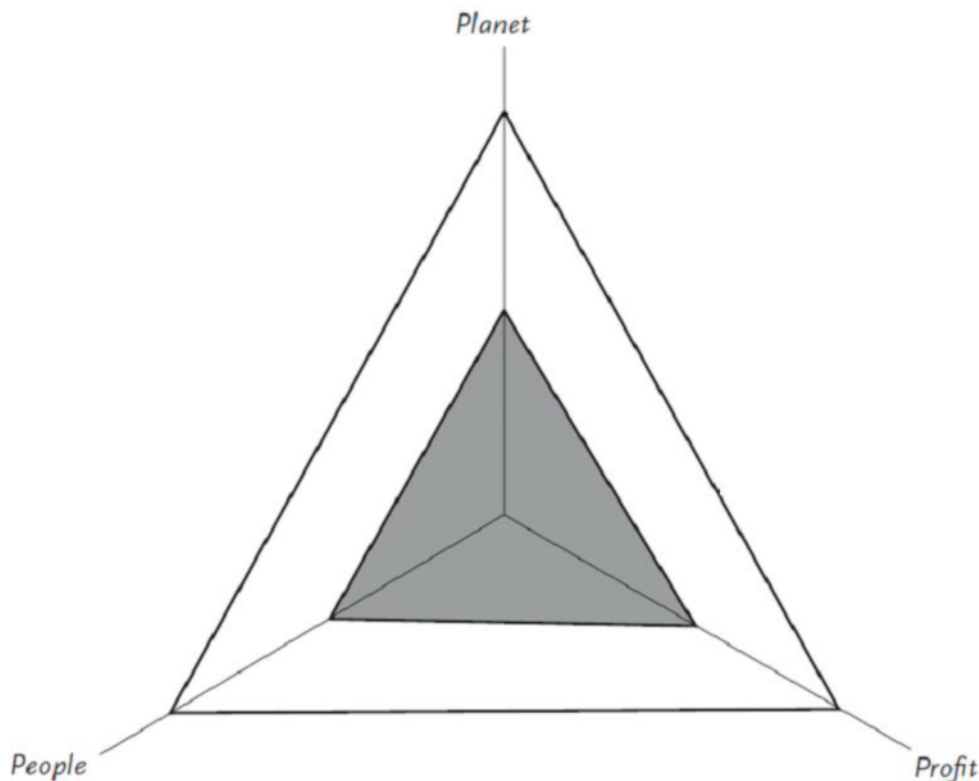
Bij de beoordeling wordt met name gekeken of het beleidsdoel in de Structuurvisie bijdraagt aan het doelbereik van de opgave c.q. het criterium. Zo zullen ingrepen in de omvang van de ecologische hoofdstructuur mede worden beoordeeld door het effect van dit beleid op de biodiversiteit. Immers, niet zo zeer de omvang in aantallen hectares is het doelbereik, maar de omvang en structuur van de EHS is een middel voor een bepaalde biodiversiteit.

Fictief voorbeeld beoordelingstabel:

Kapitaal	Criterium	Referentiesituatie	Bijdrage / effecten gewijzigd beleid
People	Luchtkwaliteit	0/-	0
	Geluidsbelasting	-	0/+
	Lichthinder	-	0

De totaalscores op People, Planet en Profit worden onderling grafisch weergegeven zoals in onderstaande figuur, waarbij de scores per kapitaal op de assen worden uitgezet. Daar waar alternatieve beleidskeuzes worden vergeleken kan per alternatief (en referentiesituatie) een grafische weergave worden gegeven. In onderstaande grafiek scoren alle drie kapitalen even sterk.

De effecten worden kwalitatief, op basis van expert judgement⁷ en op basis van bestaande en beschikbare kaarten en informatie uit (het proces ter voorbereiding van) de PRS, maar ook uit bijvoorbeeld de Staat van Utrecht bepaald op het schaal- en detailniveau dat past bij de PRS.

Afrondend worden zo mogelijk aandachtspunten en mogelijke mitigerende of compenserende maatregelen geformuleerd die kunnen leiden tot aangepaste keuzes in de PRS.

3.3 Beoordeling natuur

Door het abstractieniveau van de PRS is het waarschijnlijk niet mogelijk een passende beoordeling op te stellen in relatie tot de Natura 2000 gebieden. Er kunnen namelijk geen 'exacte effecten' worden bepaald ten opzichte van leefgebieden van beschermde en kwetsbare soorten (flora en fauna). De beoordeling van de effecten op Natura 2000-gebieden vindt daarom plaats op het niveau van een zogenaamde voortoets.

⁷ Bij expert judgement wordt door specialisten op basis van kennis en ervaring een inschatting gegeven van de omvang en de ernst van een bepaald effect.

Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt of het gewijzigde beleid tot kansen of risico's kan leiden in relatie tot Natura 2000-gebieden en meer specifiek voor ontwikkeling en behoud van leefgebieden van beschermde soorten.

3.4 Concept Inhoudsopgave planMER

Voor het op te stellen planMER hanteren we de volgende concept inhoudsopgave:

- Samenvatting
- Inleiding (aanleiding, achtergrond, doelstelling)
- Basis planMER (Procedure en betrokken partijen, reikwijdte en detailniveauinformatie, aanpak)
- Beschrijving uitgangssituatie (huidige situatie en autonome ontwikkeling)
- Beschrijving nieuw en gewijzigd beleid (het beleid uit de PRS)
- Beoordeling per aspect (milieueffecten, alternatieven, eventuele maatregelen, cumulatieve effecten)
- Beoordeling natuur (Natura 2000 en ecologische hoofdstructuur, relevante ontwikkelingen en alternatieven, beoordeling milieugevolgen)
- Beoordeling overige specifieke activiteiten (relevante ontwikkelingen en alternatieven, beoordeling milieugevolgen)
- Overzicht beoordeling en aanbevelingen voor verdere planvorming (inclusief eventuele leemten in informatie)
- Bijlagen (literatuurlijst, verantwoordingen e.d.)

3.5 Procedure

De planMER is een hulpmiddel bij de besluitvorming over de structuurvisie. De stappen in de procedure zijn daarom gekoppeld aan de PRS-procedure. Dit ziet er als volgt uit:

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie

planMER

- t/m oktober 2011

De ontwerp structuurvisie wordt opgesteld en daaraan parallel wordt het (milieu)onderzoek uitgevoerd en wordt het planMER opgesteld. Wisselwerking tussen uitkomsten (deel)onderzoeken planMER en PRS.

Openbaar maken en inspraak
- december 2011

Openbaar maken en inspraak / advies

De ontwerp PRS en het planMER worden openbaar gemaakt. Iedereen kan inspreken conform de Awb. Voor het planMER worden overheidsorganen die met effecten te maken krijgen en die specifieke milieuverantwoordelijkheid hebben om advies gevraagd. De commissie voor de m.e.r. wordt om advies gevraagd over de juistheid en volledigheid van de rapportage.

Besluit en bekendmaking

Besluit en bekendmaking

De provincie Utrecht neemt haar definitieve besluit over de PRS, mede op basis van het planMER. Het besluit wordt openbaar gemaakt, met een motivering wat er met de inspraakreacties op de ontwerp PRS en het planMER is gedaan.

Uitvoering, evaluatie en monitoring

Evaluatie en monitoring

Het beleid in de PRS wordt uitgevoerd. De effecten van het beleid worden gemonitord en geëvalueerd, inclusief de daadwerkelijk optredende milieueffecten.

